

Cyril Scott

# MUSIK

i det gamle  
Egypten



VisdomsNettet

[www.visdomsnettet.dk](http://www.visdomsnettet.dk)

# MUSIK

## I DET GAMLE EGYPTEN

Cyril Scott



VisdomsNettet  
[www.visdomsnettet.dk](http://www.visdomsnettet.dk)

# MUSIK

## i det gamle Egypten

Af Cyril Scott

Fra *The Music - its influence throughout the ages*

(Oversættelse og redigering Ebba Larsen)



*"Enhver tro har en musik, der harmonerer med troens budskab, og de forskellige trosbekendelser kommer til udtryk i musikalske nodesystemer."*

Frazer: *The Golden Bough*

*"Religion er en kult, der indeholder bestemte følelser."*

Fielding Hall: *The Hearts of Men*

### **Musikken i Indien og i Egypten**

Denne artikel er en beskrivelse af musikkens virkning på de gamle egyptere, og den rolle den spillede i deres enestående civilisation. Musikken i Indien er den ældste, men den er også den mest subtile. Intentionen er at gå fra det subtile til det grovere – dvs. fra 1/4-tone over 1/3-tone og sidst til 1/2-tonetrinet – (det drejer sig om et 1/1-tone interval opdelt i 1/4-, 1/3- og 1/2-toner).

Det var 1/3-tonen, der karakteriserede musikken i Egypten, og derved blev den en grad mindre subtil end musikken i Indien. I stedet for at påvirke tænkningen, påvirkede den følelserne, fordi den følelsesmæssige organisme i sig selv er mindre subtil end den mentale. Eksempelvis er den måde, de vibrationer, der blev skabt af de ultraviolette stråler, alt for subtile til at kunne påvirke menneskets synsorgan, og på samme måde blev de vibrationer, der blev skabt af 1/4-tonen, alt for subtile til at kunne påvirke menneskets følelsesmæssige tilstand direkte.





### **Harmoni og disharmoni i det indre**

Når tænkeevnen forfines – dvs. åndeliggøres – bliver den et redskab til opnåelse af visdom. Men tænkeevnen forfines ikke, hvis den kun fungerer på normal måde, hvor den udelukkende er et redskab for viden, og det er den kun, når den ikke forhindres og forstyrres af grovere følelser. Når mennesket bliver ophidset og mister kontrollen over sig selv, så kommer de grovere følelser i disharmoni med tænkeevnen, for følelserne svækker tænkeevnens reflekterende funktion. Når mennesket derimod har følelserne under kontrol og er rolig, så forhindrer følelserne ikke, at tænkeevnen kan bruges fuldt ud. Resultatet er fornuft og klar tænkning.

Det var netop det, de gamle egyptere opnåede med deres 1/3-tone, for den beroligede deres astrallegeme og rensede det for grove vibrationer. Men desuden kunne musikken i særlige situationer skabe en trancetilstand, der havde følelsesmæssig karakter.

### **Mysterieskoler**

Studier af de gamle civilisationers religioner har vist, at der har eksisteret (og stadig eksisterer) mysterieskoler. Der var tale om egentlige skoler, hvor aspiranter ikke

alene fik undervisning og indsigt i naturens mere subtile aspekter, men man lærte dem også at kende via personlig erfaring.

I Egypten kaldte man skolerne for "mysterieskoler", og i en af de vigtigste indvielsesceremonier blev neofytten ved hjælp af musik og andre ritualer bragt i en trancelignende tilstand, der resulterede i en ud-af-kroppen oplevelse. Oplevelsen gav viden om forskellige stadier i livet efter døden. Årsagen var, at 1/3-tone under bestemte omstændigheder kunne løse astrallegemet (følelseslegemet) fra det fysiske legeme og derved skabe en slags "astral trance" eller bevidsthed. I denne tilstand lærte neofytten af egen erfaring, at mennesket er udødeligt.

### "Himmel" og "Helvede"

Neofytten besøgte ikke kun de højere eksistensplaner på astralplanet, men også de lavere og mest frygtindgydende. Neofytten var steget ned i "Helvede" og derefter op igen – op i "Himlen", som det beskrives i de kristne trosbekendelser, der i virkeligheden er en kopi af den egyptiske beskrivelse.



### Mystik eller videnskab?

Man må dog ikke forveksle den egyptiske tranacetilstand med den indiske, for den indiske havde til formål at opleve *åndelig lyksalighed* og den egyptiske at opnå *esoterisk viden og forståelse*. Den indiske havde karakter af mystik, og den egyptiske havde en mere videnskabelig karakter. De søgende var ikke kun koncentreret om at få viden, for de skulle også finde frem til de metoder, der førte til denne viden. De blev med andre ord *magikere*.

Naturvidenskabens forskere eksperimenterer for at skabe de rigtige forhold for at få videnskabeligt indblik, og det samme gør magikeren. Den eneste forskel er, at naturvidenskabens forskere arbejder med naturens tætte og grove kræfter, mens magikeren arbejder med naturens finere kræfter. Vesten kan i virkeligheden takke den egyptiske civilisation for sin ceremonielle magi. Den kristne messe har sin oprindelse i Egypten og ikke i Jerusalem, selvom man påstår, at den blev introduceret i kirken for at mindes den sidste nadver.



### **Guddommelige toner**

Inden næste emne belyses, skal to vigtige faktorer nævnes. For det første, at ifølge egypterne havde musikken guddommelig oprindelse. For det andet fastholdt de, at tonerne og de forskellige instrumenter blev opdaget eller opfundet af guderne. Ifølge egypterne var det Tehuti (som grækerne kaldte Thoth og senere Hermes), der opdagede princippet bag flerstemmige sange og toner, og at det var Tehuti, der opfandt lyren og luten<sup>1</sup> – de tidligste former for guitarer. Derimod mente egypterne, at det var Osiris, der stod bag opfindelsen af fløjten.

Disse forestillinger stemmer ikke overens med den esoteriske forståelse af den egyptiske religion. For på den tid var de såkaldte guder mennesker – dvs. højt udviklede mestre og højt udviklede kongeindviede. Egypterne fortæller, at disse guder var til stede på Jorden og regerede landet. Og netop fordi de var så højt udviklede, blev de betragtet som guder, ligesom grundlæggeren af kristendommen er blevet guddommeliggjort og hans disciple kanoniseret.

Derfor – præcis som i nutiden – kan man sige, at esoterisk set kender masserne ikke sandheden om deres lærer, og masserne i Egypten kendte heller ikke sandheden om deres guder.

---

<sup>1</sup> Det er en almindelig antagelse, at en lut er et strengeinstrument, der blev opfundet i senmiddelalderen via maurerne i Spanien, hvorefter det blev et hovedinstrument i renesansen og barokken, men relieffer beviser, at det var egypterne der opfandt luten.



*"Selv præsterne havde ikke uden videre adgang til indvielse. Egypterne betroede ikke "mysteriernes" indsigt til alle og enhver, og de udvandede heller ikke hemmelighederne i de guddommelige emner ved at åbne dem for de profane. De reserverede dem til den retmæssige arving til tronen og til de præster, der kvalificerede sig via moral og visdom."<sup>2</sup>*



*Ba-fuglen – et symbol på sjælen*

### **Enhed med Gud og sjælens udødelighed**

Det viser, at opfattelsen af Egyptens guder ikke var et resultat af uvidenhed og primitiv overtro, men det var et logisk resultat af stor viden og indsigt, der blev opnået i kraft af indvielser. At denne viden i tidens løb blev demoraliseret og efterhånden tog form af regulær overtro, er rigtigt, men sådan var den ikke oprindeligt. Den egyptiske religion var i sin oprindelige rene tilstand lige så ophøjet og filosofisk som den vediske religion. Dens grundlæggende doktrin var enhed med Gud, samt at mennesket blev skabt af Gud, og at mennesket til sidst ville vende tilbage til Ham.<sup>3</sup>

Egypterne troede på sjælens udødelighed, og derved troede de også, at de "Store Sjæle", som de og deres forfædre elskede og tilbedte, levede videre i højere sfærer. Det var ikke mere ulogisk for egypterne at hædre dem eller bede til dem, end det er for en romersk katolsk kristen at bede til sin hellige Fader eller Jomfru Maria. For på samme måde som nutidens åndelige mennesker tror, at en afdød under visse omstændigheder kan passe på dem og beskytte dem, havde de gamle egyptere samme opfattelse. Men det forhindrede ikke egypterne i at acceptere den grundlæggende doktrin om én Gud, ligesom det heller ikke forhindrede masserne i Indien i at acceptere den vediske tænkning om én bevidsthed, eller én sjæl. Det forhindrede dem heller ikke i at opdele Gud ved at beskrive Ham med forskellige karaktertræk – eksempelvis når de kaldte Ham Skaberer, den guddommelige Godhed, Visdom, Kraft osv. Det er rigtigt, at for at egypterne kunne gøre disse abstrakte tanker synlige og konkrete, var det i sagens natur nødvendigt at opdele dem og personificere dem, og derved blev der skabt en mangfoldighed af guder, gudinder og gudesønner. Det var aldrig hensigten, at man skulle opfatte disse personificeringer og gudestatuer som virkelige personer. De var symboler på kvaliteter, kræfter og processer og ikke andet.

<sup>2</sup> Jesus brugte en lignende metode, da han betroede disciplene en lære, som han ikke gav til den brede befolkning. Se Wilkinson: *The Ancient Egyptians*, V, p. 321.

<sup>3</sup> Som Wordsworth har formuleret det: "Som glorificerede, drivende skyer kommer mennesket fra Gud, der er dets hjem."

## Renheden gik tabt

Denne beskrivelse har været et forsøg på at vise, at Egyptens religion var et resultat af logisk og filosofisk forskning og tænkning, som var et resultat af, at man var i stand til at trænge igennem til naturens mere subtile kræfter – eller med andre ord – *ved at benytte esoterisme i sine højeste former*. Uheldigvis blev den rene tro efterhånden forurennet af forskellige typer overtro. Egoisme og magtbegær sneg sig ind i den esoteriske indsigt, og de symbolske esoteriske sandheder blev erstattet af bogstavelig fortolkning.



## Mumificering

Egypterne vidste, at det grove fysiske legeme tiltrak det afdøde astrale menneske på en mystisk og kraftfuld måde. De vidste, at så længe det fysiske legeme forblev intakt, lige så længe ville forbindelsen mellem de to legemer blive opretholdt. Inderne vidste det også, og derfor brændte de deres døde for at sikre, at "ånden" straks blev frigjort.

Men egypterne gjorde det modsatte. De forsøgte at bevare det fysiske legeme for at den afdøde kunne opretholde forbindelsen til den fysiske verden og de efterladte. Hvordan tanken om mumificering opstod, og dermed idéen om at bevare det fysiske legeme, er ikke emnet i denne artikel, men sådan som mumificering til sidst blev praktiseret, var den blevet en fordrejning af esoterisk viden, og den blev brugt til personlige formål. Når viden ikke fører til visdom og til følelsen af enhed, så resulterer det uundgåeligt i egoisme – og det var egoisme, der var årsagen til den egyptiske civilisations undergang.



Hvorfor det skulle slutte på denne måde, og hvordan musikken havde forbindelse med denne undergang, belyses i næste afsnit.





### **Sang og musik til alle formål**

Selvom musikken spiller en stor rolle i det europæiske kulturliv, er det intet imod den store rolle, som musikken havde i det gamle Egypten. Det ser ud, som om musik altid var en del af alle aktiviteter i det daglige liv. Uanset hvad egypterne foretog sig, så arbejdede de altid til tonerne fra en sang. De sang, når de såede, de sang, når de høstede, de sang, når de vævede, og de sang, når de transporterede stenblokke fra de store stenbrud. Og deres sang var ikke sporadisk, sådan som det er karakteristisk for de europæiske sange. Den var organiseret og specielt tilpasset til det aktuelle arbejde, som egypterne deltog i. De havde endda en, der markerede bestemte tidspunkter ved at klappe i hænderne.

Egypterne var klar over, at fællessang littede arbejdet, ligesom march-musik styrker soldaters mod, når de skal ud på en mission. Det er unødvendigt at nævne, at musik spillede en vigtig rolle ved alle ritualer, ceremonier, selskaber, receptioner, begravelser og religiøse højtider. Det interessante er, at den egyptiske musik havde en langt mere varieret karakter end den indiske. Når man i tankerne forestiller sig, at der var lyrer, luter, harper i flere størrelser, fløjter, piber og dobbelt-piber (på græsk aulos og diaulos), trompeter, bækkener og trommer, så forstår man, at lydstyrken må have været høj, og musikken må have haft mange variationsmuligheder.

Det betød, at der var musik til både at berolige følelser og til at forstærke følelser. Egypternes temperament blev på den måde afbalanceret i modsætning til indernes. På grund af 1/3-tonens generelle beroligende virkning på egypternes følelsesbetonede temperament var de hverken konstant "fortravlede", dovne eller uden initiativ. De slog denne tone an – eller snarere de forsøgte at slå denne smukke tone an – for deres musik, set som en helhed, var baseret på 1/3-tonen. Den indeholdt i begrænset omfang den guddommelige kvalitet – harmoni – og man kan læse (som noget bemærkelsesværdigt) at lyren blev anset for at være specielt egnet til religiøse ceremonier, for på lyren kunne de spille – *akkorder*.

### **Sammenbrud trods harmoni**

Men nu kommer der et kritisk spørgsmål. Hvis den egyptiske musik havde en så positiv og harmonisk virkning på temperamentet, hvordan kan det så være, at egoisme og overtro blev årsag til den egyptiske civilisations sammenbrud? Var Egyptens musik på trods af dens gode kvaliteter direkte eller indirekte ansvarlig? Svaret er tankevækkende og det lyder:

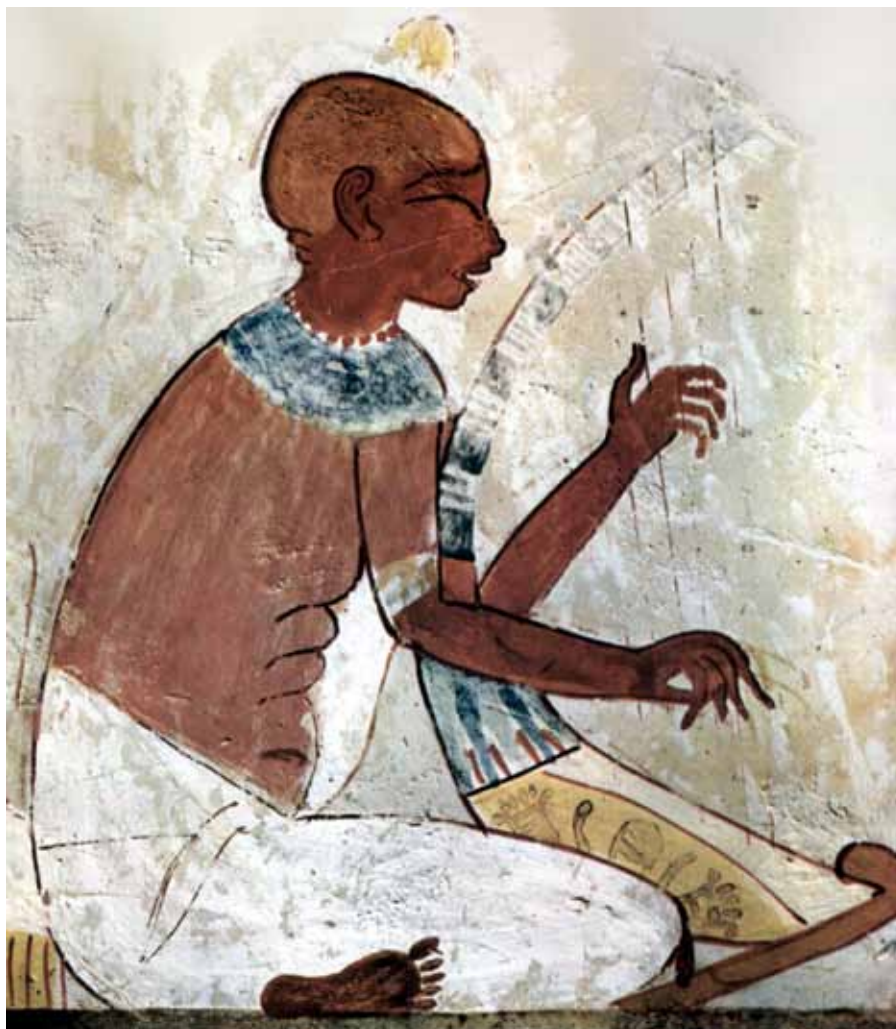
*Egypten brød sammen, men ikke på grund af det, den egyptiske musik indeholdt, men på grund af det musikken manglede.*

Da Indien til sidst brød sammen, var det fordi landet havde åndelig visdom, men ingen konkret viden. Egypten havde både konkret viden og åndelig visdom. Men viden giver magt, og magt udvikler sig alt for ofte til *kærlighed til magt*. Og derefter er det nemt at tage det næste skridt – *kærlighed til personlig magt*. Med andre ord har egoisme den uundgåelige konsekvens, at den resulterer i et samfunds sammenbrud.





Når et menneske forsøger at få overtaget over sin nabo i stedet for at samarbejde med naboen, skabes der konflikt. Der findes intet i Universet, der i en længere periode kan opretholdes, når alle kræfter trækker i hver sin retning. Med andre ord – fordi den egyptiske musik helt manglede et bestemt aspekt, og fordi musikkens harmoniske aspekt var for begrænset, gik Egypten sin skæbne i møde efterfulgt af Grækenland og Rom.

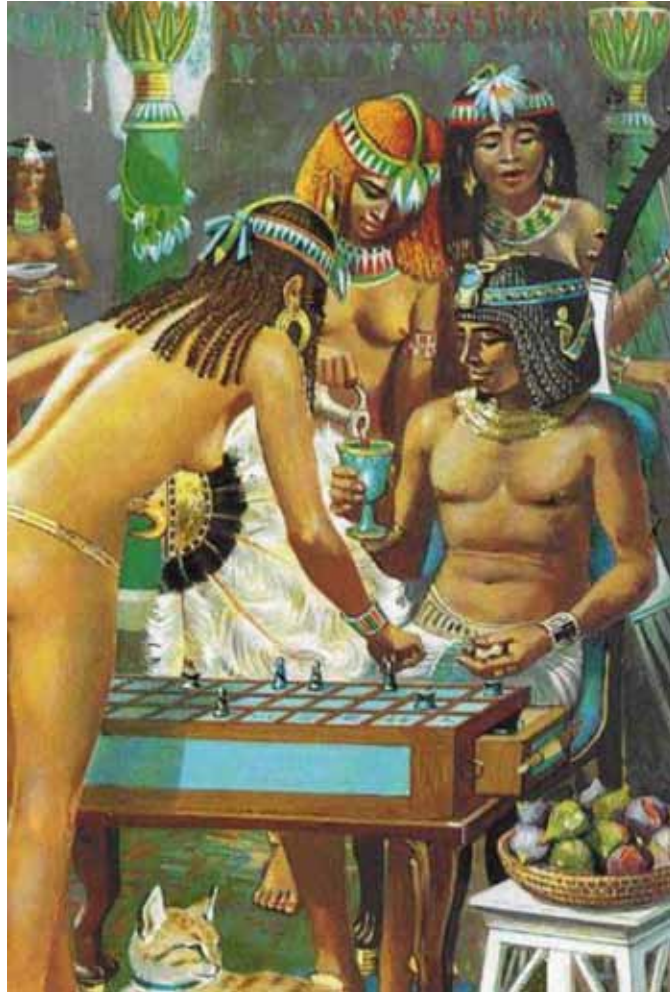


### **Den guddommelige musik tonede bort**

På samme måde som europæiske nationer i 1914 og 1939 misbrugte deres videnskabelige viden til dæmoniske formål på grund af manglende kærlighed, på samme måde misbrugte Egypten sin esoteriske viden til egoistiske formål. Samtidig med tilbagegangen i etik og moral begyndte en gradvis forringelse af egypternes musik, og den sidste smule harmoni forsvandt. I stedet for at videreudvikle musikken, glemte egypterne den lidt efter lidt. Den musikalske smag blev dårligere og dårligere, og selvom egypterne stadig havde 1/3-tonen, så blev den brugt til ligegyldige formål – på samme måde som den nuværende 1/2-tone bruges og ofte misbruges. Det, som egypterne kunne have udviklet til den fineste musik, svandt ind til at være uvæsentlig.

Denne beskrivelse repræsenterer hovedårsagen til Egyptens sammenbrud, men hvad var de sekundære årsager?





### De sekundære årsager

Den dårlige tendens begyndte hos præsteskabet. Som tidligere nævnt var der en tid, hvor præsterne blev indviet i mysterierne, men i tidens løb var der færre og færre, som var egnede og værdige til indvielse. De manglede ganske enkelt de vigtigste egenskaber. I stedet for at vise uselvskhed, i stedet for at være interesseret i at arbejde for menneskeheden, så viste de tegn på egoisme og stræbte efter magt. Og da disse tendenser tiltog, udviklede der sig en intens stræben efter magt. Kærligheden til skønhed, til sandhed og til de højere følelser blev mindre og mindre. Det samme skete med kærligheden til musik, der var en metode, man kunne bruge til at give udtryk for de højere følelser. Egypterne blev efterhånden helt indifferente og skødesløse med, hvordan den hellige musik blev udført, og hvilken standard musikken havde.

Efterhånden som virkningen fra den hellige musik udeblev, degenererede ikke alene præsterne, men også folket. Noget af den begrænsede viden, der havde stammede fra de mindre mysterier, og noget af denne videns sande, men glemte betydning, benyttede præsterne, når de arbejdede med befolkningens tænkning og derved paralyserede deres skelneevne. "Resultatet blev, at egypterne gav efter for overtro, der i længden førte til generel latterliggørelse og foragt".<sup>4</sup> Men ulykkeligvis havde det, som historikerne var tilfredse med at kalde "overtro", i virkeligheden en langt mere skadelig karakter, for de esoteriske kræfter blev tvunget over til onde formål. Og når en nation benytter denne udvej, er dens skæbne uundgåelig.

---

4 Se Wilkinson: *The Ancient Egyptians*



---

**Vigtig tilføjelse:**

Cyril Scott har gjort sig nogle interessante tanker om musikkens virkning på masserne. At det skulle være musikken, der degenererede de gamle kulturer, er en sandhed med modifikationer. Musik degenerer kun, hvis ydre omstændigheder lader det ske, og det vil sige, at der *først* skal ske degenerering i omgivelserne, før det sker i musikken og kunsten. Tendenserne i befolkningen (eller store dele af befolkningen) skal være til stede, hvis musikken skal fungere som bærebølge for en kulturel forandring. Musikken opstod ikke først, men på grund af mennesket. Musikken tænker ikke tanker og forleder mennesket. Det omvendte må være tilfældet. (Red.)





**VisdomsNettet**

[www.visdomsnettet.dk](http://www.visdomsnettet.dk)